

การประเมินผลโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
กรณีศึกษา ชุมชนบ้านยางยายขลุ่ย อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง*

Evaluation of living allowance for the Elderly

: A case study of Yang Yai Klui Community, MuangPhatthalung District,
Phatthalung Province.

นรินทร์ ช่างทองใบ**

Narinrat Changthongbai

6614830017@rumail.ru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบ้านยางยายขลุ่ย (2) ผลของการดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และ (3) ปัญหาและอุปสรรคของโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน ประกอบด้วย การวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 212 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 10 คน ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการอยู่ในระดับมาก ได้แก่ สภาวะแวดล้อมของชุมชน การสาธารณสุข ที่อยู่อาศัย (2) ผลของการดำเนินโครงการอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การดำเนินงานของเทศบาลตำบลร่มเมือง การประชาสัมพันธ์ และระดับปานกลาง ได้แก่ ผู้สูงอายุพึ่งพาตนเองได้ และ (3) ข้อเสนอคือ การดำเนินการจำควรเพิ่มจำนวนเบี้ยยังชีพให้เหมาะสมกับสถานการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบัน

คำสำคัญ: ผู้สูงอายุ; เบี้ยยังชีพ; องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Keyword : Elderly; Living Allowance; Local Administrative Organization

*บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่อง การประเมินผลโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กรณีศึกษา ชุมชนบ้านยางยายขลุ่ย อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง

**นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทนำ

การสงเคราะห์หรือการช่วยเหลือผู้สูงอายุโดยการให้เบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุ มีขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2535 ในโครงการกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุและครอบครัวในชุมชน เริ่มดำเนินการ ในปีงบประมาณ 2536 ในความรับผิดชอบของกรมประชาสงเคราะห์ โดยให้การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพคนละ 200 บาทต่อเดือน และเพิ่มเป็นคนละ 300 บาทต่อเดือน ในปีงบประมาณ 2542 ซึ่งเป็นช่วงวิกฤตเศรษฐกิจให้แก่ผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจน ถูกทอดทิ้ง ขาดอุปการะเลี้ยงดู และไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ จนกว่าจะถึงแก่กรรม ในระยะแรก มีผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพจำนวน 2,000 คน และเพิ่มจำนวนขึ้นทุกปี (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, กลุ่มงาน บริการวิชาการ สำนักวิชาการ, 2552) ปัจจุบันกระทรวงมหาดไทยได้ออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์ การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2566 ที่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ขั้นตอนการจ่าย และการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ขั้นตอน คุณสมบัติของผู้ที่สามารถรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ รวมถึงลดถึงการกำหนดให้อัตรา ของการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้จ่ายตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2554 ซึ่งกำหนดให้การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ ให้แก่ผู้สูงอายุ คิดในอัตราเบี้ยยังชีพ แบบ “ขั้นบันได” กล่าวคือ การแบ่งช่วงอายุของผู้สูงอายุออกเป็นช่วง ๆ หรือเป็นขั้น ขึ้นไปเรื่อย ๆ โดยอายุ 60 – 69 ปี ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเดือนละ 600 บาท อายุ 70- 79 ปี ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเดือนละ 700 บาท อายุ 80-89 ปี ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเดือนละ 800 บาท อายุ 90 ปีขึ้นไป ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเดือนละ 1,000 บาท (เทศบาลตำบลร่มเมือง, 2567)

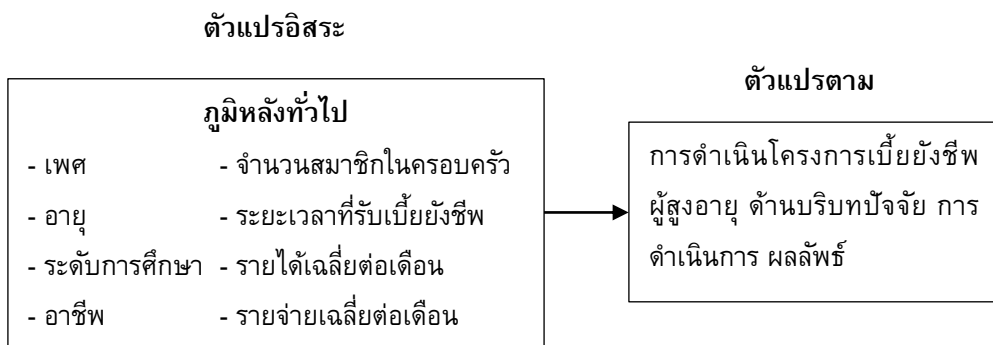
การศึกษาผลการดำเนินโครงการทำให้ทราบปัจจัย ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะจากผู้สูงอายุ ประชาชน ในชุมชน ผู้นำชุมชน รวมถึงผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับโครงการ โดยวิเคราะห์จากข้อมูลที่เกี่ยวข้อง อาทิ บริบท ตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่มาของโครงการ วัตถุประสงค์ การดำเนินการของโครงการ ผลลัพธ์ที่เกิดจากการดำเนินการ การที่เกี่ยวข้องจากโครงการ รวมถึงเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องด้วย เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบ้านยางยายขลุ่ย
2. เพื่อศึกษาผลของการดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบ้านยางยายขลุ่ย
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบ้านยางยายขลุ่ย

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

การประเมินผลโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กรณีศึกษาชุมชนบ้านยางยายขลุ่ย ผู้ศึกษาได้กำหนด กรอบแนวคิดและตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยที่ใช้รูปแบบผสม (Mixed Method) ทั้งในเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการเชิงสำรวจ แบบสอบถาม จำนวน 212 ชุด จากประชาชนและผู้สูงอายุในชุมชนบ้านยางยายขลุ่ย และใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งเป็นผู้นำชุมชน ข้าราชการสังกัดเทศบาลตำบลร่มเมืองผู้มีหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในชุมชนบ้านยางยายขลุ่ย ประชาชนและผู้สูงอายุในชุมชนบ้านยางยายขลุ่ย จำนวน 10 คน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้นำชุมชน ประชาชนและผู้สูงอายุในชุมชนบ้านยางยายขลุ่ย และข้าราชการสังกัดเทศบาลตำบลร่มเมือง ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในชุมชนบ้านยางยายขลุ่ย จำนวน 453 คน (ข้อมูล ณ 30 พฤศจิกายน 2567) แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1) ประชาชนและผู้สูงอายุในชุมชนบ้านยางยายขลุ่ย จำนวน 212 คน โดยคำนวณมาจากการใช้สูตร Taro Yamane (อ้างถึงใน เฉลิมพล ศรีหงษ์, 2567, หน้า 23) ที่มีค่าความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อน 5%

2) สุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) กำหนดคุณลักษณะจากประชากรที่ต้องการศึกษาที่มีคุณสมบัติเฉพาะ (อ้างถึงใน วิโรจน์ ก่อสกุล, 2567, หน้า 46) ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 คน ได้แก่ ผู้นำชุมชน ข้าราชการสังกัดเทศบาลตำบลร่มเมืองผู้มีหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในชุมชนบ้านยางยายขลุ่ย ประชาชนและผู้สูงอายุในชุมชนบ้านยางยายขลุ่ย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ กำหนดประเด็นในการสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อเปรียบเทียบระดับความเหมาะสมในประเด็นคำถาม โดยแบ่งข้อมูลแบบสอบถามเป็น 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ผลการดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ด้านบริบท ด้านปัจจัย ด้านการดำเนินการด้านผลลัพธ์ ส่วนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคของโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

2) การสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง กำหนดคำถามสัมภาษณ์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยการตั้งคำถามแบบปลายเปิด ผู้ให้สัมภาษณ์สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีอิสระ

การทดสอบเครื่องมือ

1) นำเสนอแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน คือ ข้าราชการผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลร่มเมือง เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความถูกต้องและครบถ้วนของประเด็นคำถามให้มีความสอดคล้องและตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยวัดความตรงตามเนื้อหา จากการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item-objective congruence : IOC) สรุปพบว่า จากผลคะแนนผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน จำนวน 36 ข้อ รายข้อมีค่า IOC มากกว่า 0.50 ขึ้นไป และผลคะแนนรวมจากคำถามทุกข้อมีค่า IOC เท่ากับ 0.86

2) แบบสอบถามที่ผ่านการประเมิน IOC จากผู้เชี่ยวชาญมาทดลองกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามด้วย Cronbach's Alpha โดยใช้โปรแกรม SPSS ได้ความค่า Cronbach's Alpha ที่ได้จากการทดสอบ ค่า 0-1 ค่าที่มากกว่า 0.7 จะมีความน่าเชื่อถือถือผลการทดสอบพบว่า แบบสอบถาม จำนวน 36 ข้อ มีค่า Cronbach's Alpha มากกว่า 0.7

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากการรวบรวมการตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมคำนวณสำเร็จรูป เพื่อหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของผลคะแนนเป็นตัวชี้วัดตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ตามแนวคิดของเบสท์ (อ้างถึงใน วิวัฒน์ ชินนาทศิริกุล 2561 หน้า 36) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50- 5.00	ระดับความเหมาะสมมากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50- 4.49	ระดับความเหมาะสมมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50- 3.49	ระดับความเหมาะสมปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50- 2.49	ระดับความเหมาะสมน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00- 1.49	ระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด

และทดสอบสมมุติฐาน โดยใช้โปรแกรมคำนวณสำเร็จรูป วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มเปรียบเทียบค่าว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกำหนดเกณฑ์สถิติที่ระดับไม่เกิน 0.05

2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้บันทึกการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นตามวัตถุประสงค์วิเคราะห์ข้อมูลแยกประเด็น

ผลการวิจัยและอภิปราย

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 1. ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบ้านยางยายขลุ่ย มีดังนี้

1.1 วิจัยเชิงปริมาณ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 ความถี่และร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	102	48.1
	หญิง	110	51.9
	รวม	212	100.0
2. อายุ	ต่ำกว่า 60 ปี	159	75.0
	60 – 69 ปี	40	18.9
	70 – 79 ปี	10	4.7
	80 – 89 ปี	3	1.4
	90 ปีขึ้นไป	-	-
	รวม	212	100.0
3. สถานภาพ	โสด	75	35.4
	สมรส	114	53.8
	หย่า	5	2.4
	หม้าย	18	8.4
	รวม	212	100.0

4. การศึกษา ประถมศึกษา	38	17.9
มัธยมศึกษา	65	30.6
ปวช./ปวส./อนุปริญญา	29	13.7
ปริญญาตรี	75	35.4
อื่นๆ	5	2.4
รวม	212	100.0
5. อาชีพ เกษตรกร	60	28.3
รับจ้าง	31	14.6
ค้าขาย	5	2.4
ธุรกิจส่วนตัว	6	2.8
ผู้นำชุมชน (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบล)	3	1.4
ข้าราชการ/พนักงานราชการ /ลูกจ้างในหน่วยงานของรัฐ	52	24.5
ว่างงาน/ไม่ประกอบอาชีพ	11	5.3
อื่นๆ	44	20.7
รวม	212	100.0
6. จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
1 – 3 คน	50	23.6
4 - 6 คน	139	65.5
มากกว่า 6 คน	23	10.9
รวม	212	100.0
7. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ไม่เกิน 5,000 บาท	57	26.8
5,001 – 15,000 บาท	107	50.5
15,001 – 25,000 บาท	37	17.5
25,001 – 35,000 บาท	9	4.2
มากกว่า 35,000 บาท	2	0.9
รวม	212	100.0
8. รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน		
ไม่เกิน 5,000 บาท	58	27.3
5,001 – 15,000 บาท	103	48.6
15,001 – 25,000 บาท	42	19.8
25,001 – 35,000 บาท	6	2.8
มากกว่า 35,000 บาท	3	1.4
รวม	212	100.0

จากตารางที่ 1 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุต่ำกว่า 60 ปี มีสถานภาพสมรส สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพเกษตรกร มีสมาชิกในครอบครัวซึ่งรวมผู้ตอบ แบบสอบถามจำนวน 4 - 6 คน มีรายได้และรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 5,001 – 15,000 บาท

ส่วนที่ 2 การดำเนินโครงการเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุ ด้านบริบท ด้านปัจจัย

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความเหมาะสมต่อประเด็นการดำเนินโครงการเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุด้านบริบท และด้านปัจจัย ดังนี้

ประเด็น	\bar{x}	S.D.	การแปลผล
ด้านบริบท			
1. ผู้มีสิทธิได้รับเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุได้รับการลงทะเบียนอย่างทั่วถึง	3.98	0.75	มาก
2. การกำหนดคุณสมบัติของผู้รับเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุมีความเหมาะสม	3.88	0.62	มาก
3. โครงการเบี่ยงชีฟมีความสำคัญต่อผู้สูงอายุอย่างมาก	4.06	0.61	มาก
รวม	3.98	0.54	มาก
ด้านปัจจัย			
1. ผู้สูงอายุมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ	2.58	1.01	ปานกลาง
2. ในพื้นที่มีโรงพยาบาล/รพ.สต./สถานพยาบาล ให้บริการแก่ผู้สูงอายุอย่างทั่วถึง	3.96	0.80	มาก
3. หน่วยงานรัฐได้ให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้อย่างเหมาะสม	3.52	0.63	มาก
4. เทศบาลได้ให้การบริการแก่ผู้สูงอายุอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	3.55	0.56	มาก
5. ผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงแข็งแรงและมีคุณภาพชีวิตที่ดี	3.56	0.65	มาก
6. ชุมชนมีความปลอดภัยเหมาะสำหรับผู้สูงอายุ	3.97	0.62	มาก
7. ผู้สูงอายุที่ได้รับดูแลเอาใจใส่จากคนในครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดี	3.92	0.70	มาก
8. ผู้สูงอายุที่ได้รับดูแลเอาใจใส่จากคนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี	2.82	0.84	ปานกลาง
รวม	3.45	0.41	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 ระดับความเหมาะสมของประเด็นของการดำเนินโครงการเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุ โดยมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละด้าน ประกอบด้วย ด้านบริบทอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.54 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การที่ผู้มีสิทธิได้รับเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุได้รับการลงทะเบียนอย่างทั่วถึง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 การกำหนดคุณสมบัติของผู้รับเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 และโครงการเบี่ยงชีฟมีความสำคัญต่อผู้สูงอายุอย่างมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06

ด้านปัจจัยอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.41 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าปัจจัยที่ว่าผู้สูงอายุมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.58 ปัจจัยด้านพื้นที่มีโรงพยาบาล/รพ.สต./สถานพยาบาล ให้บริการแก่ผู้สูงอายุอย่างทั่วถึง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 หน่วยงานรัฐให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 เทศบาลได้ให้การบริการแก่ผู้สูงอายุอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 ผู้สูงอายุที่มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงแข็งแรงและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 ชุมชนมีความปลอดภัยเหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 ผู้สูงอายุที่ได้รับดูแลเอาใจใส่จากคนในครอบครัวนั้นมีคุณภาพชีวิตที่ดี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 และปัจจัยที่ผู้สูงอายุที่ได้รับดูแลเอาใจใส่จากคนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.82

ชุมชนบ้านยางยายขลุ่ยเป็นชุมชนที่มีความน่าอยู่ มีปัญหาอาชญากรรมน้อย มีความปลอดภัยต่อผู้สูงอายุในชุมชนสูง บ้านเรือนที่อยู่อาศัยมีความมั่นคงแข็งแรงปลอดภัย ผู้สูงอายุอยู่ได้ไม่มีปัญหา เป็นชุมชนที่มีการจัดการระบบสาธารณสุขปกติก่อนที่ดี มีการส่งเสริมกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้ทำร่วมกัน เช่น ประเพณีในชุมชน การออกกำลังกาย การฝึกอาชีพให้ผู้สูงอายุที่สนใจทำกระเป๋ากจากเชือก ทำกระถางด้วยผ้าเช็ดหน้า ในกรณีที่ผู้สูงอายุได้รับความเดือดร้อนหน่วยงานภาครัฐได้ให้ความช่วยเหลืออยู่บ้าง ผู้สูงอายุทุกคนได้รับการบริการสาธารณสุขตรวจสอบสุขภาพเป็นประจำในทุกๆ 3 เดือน นอกจากนี้ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีคนดูแลที่ดี มีลูกหลานให้เงินไว้ใช้จ่าย หรือบางคนมีการประกอบอาชีพเกษตรกรรม สวนยาง สวนผลไม้ หรือรับจ้าง เห็นได้ว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่ในชุมชนยังมีรายได้ที่นอกเหนือจากเงินเบี้ยผู้สูงอายุ สามารถใช้ในชีวิตประจำวันได้

ในภาพรวมสอดคล้องกับคำอธิบายของประชาชนในชุมชนบ้านยางยายขลุ่ย ชี นามสมมุติ (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, วันที่ 13 มกราคม 2568) ดังนี้ “น้ำประปา ไฟฟ้าไม่มีปัญหาไว้ใช้ตามปกติเลย ชุมชนใกล้ตัวจึงหวัดการเดินทางก็สะดวกหน่อย ใกล้ธนาคารโรงพยาบาลอยู่ คนป่วยที่อายุเยอะอะอำเภอเขาก็มีมามอบของให้ มี อสม.ดูแลถึงบ้านเป็นประจำ” คำอธิบายของประชาชนในชุมชนบ้านยางยายขลุ่ย และเอฟ นามสมมุติ (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, วันที่ 13 มกราคม 2568) ดังนี้ “แถวนี้ไม่มีขโมยหรือก ปลอดภัยดี ตอนเย็นคนแก่ก็ไปออกกำลังกายบ้าง แล้วก็ฝึกอาชีพทำกระเป๋าจากเชือกกับทำกระถางด้วยผ้าเช็ดหน้า รัฐดูแลเรื่องสุขภาพดี 3 เดือนก็มีมาตรวจสุขภาพให้ประจำที่ชุมชน ใครเป็นความดันก็ไปรักษาได้ยามากิน” และคำอธิบายของผู้มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จี นามสมมุติ (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, วันที่ 13 มกราคม 2568) ดังนี้ “กิจกรรมก็มีไปวัดวันพระไปสวดมนต์ โรคภัยไข้เจ็บก็ทำตามปกติคนอายุเยอะ ก็ได้ตรวจสุขภาพเป็นประจำ 3 เดือนมาตรวจที่หมู่บ้านให้ เจาะเลือด ตรวจเบาหวานความดัน นานแล้วบ้านเคยน้ำท่วมก็เคยมีของมาให้อยู่”

และสอดคล้องกับคำอธิบายของผู้มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เอช นามสมมุติ (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, วันที่ 13 มกราคม 2568) ดังนี้ “อาศัยแต่เงินเบี้ยยังชีพกับลูกหลานให้ไม่พอใช้หรือก มีแรงทำงานก็ทำที่บ้านมีสวนยาง ไปกรีดยางขายเป็นประจำ”

*ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 2. ผลของการดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
ชุมชนบ้านยางยายขลุ่ย มีดังนี้*

ส่วนที่ 2 การดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ด้านการดำเนินการ ด้านผลลัพธ์

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างวัดระดับความเหมาะสมต่อการดำเนินการดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ด้านการดำเนินการ และด้านผลลัพธ์ ดังนี้

ประเด็น	\bar{x}	S.D.	การแปลผล
ด้านการดำเนินการ			
1. เทศบาลเหมาะสำหรับเป็นหน่วยงานในการให้บริการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	4.00	0.63	มาก
2. เจ้าหน้าที่ของเทศบาลมีความพร้อมในการให้บริการลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	3.82	0.62	มาก
3. ผู้สูงอายุได้รับความสะดวกในการลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	3.92	0.67	มาก
4. มีขั้นตอนการลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่สะดวกและไม่ยุ่งยาก	3.94	0.61	มาก
5. มีการประชาสัมพันธ์หรือให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกรจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจากเทศบาลหรือผู้นำในชุมชนให้ทราบ	3.68	0.61	มาก
6. ผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพอย่างตรงเวลา	4.06	0.52	มาก
รวม	3.90	0.43	มาก
ด้านผลลัพธ์			
1. จำนวนเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุมีความเพียงพอเหมาะสมสำหรับใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน	2.77	1.08	ปานกลาง
2. การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแบบขั้นบันไดโดยจ่ายเงินเพิ่มตามช่วงอายุมีความเหมาะสม	3.32	0.83	ปานกลาง
3. ผู้สูงอายุมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการได้รับเบี้ยยังชีพ	3.75	0.66	มาก
4. เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุส่งผลให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	3.17	0.66	ปานกลาง
5. เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสามารถลดรายจ่ายของผู้สูงอายุได้มากขึ้น	2.99	0.82	ปานกลาง
6. โครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสามารถตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสม	2.93	0.92	ปานกลาง
7. เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทำให้ผู้สูงอายุพึ่งพาตนเองได้	3.18	0.84	ปานกลาง
รวม	3.18	0.51	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นต่อระดับความเหมาะสมของประเด็นของการดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านการดำเนินการอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.43 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการที่เทศบาลเหมาะสำหรับเป็นหน่วยงานในการให้บริการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 เจ้าหน้าที่ของเทศบาลมีความพร้อมในการให้บริการลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 ผู้สูงอายุได้รับความสะดวกในการลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 การมีขั้นตอนการลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่สะดวกและไม่ยุ่งยาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 มีการประชาสัมพันธ์หรือให้ข้อมูล

ข่าวสารเกี่ยวกับการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจากเทศบาลหรือผู้นำในชุมชนให้ทราบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 และผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพอย่างตรงเวลา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06

ด้านผลลัพธ์อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.18 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.51 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าจำนวนเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุมีความเพียงพอเหมาะสมสำหรับใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.77 การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแบบขั้นบันไดโดยจ่ายเงินเพิ่มตามช่วงอายุมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.32 ผู้สูงอายุมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการได้รับเบี้ยยังชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุส่งผลให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสามารถลดรายจ่ายของผู้สูงอายุได้มากขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.99 โครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสามารถตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.93 และเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทำให้ผู้สูงอายุพึ่งพาตนเองได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.18

ด้านการดำเนินโครงการและด้านผลลัพธ์ เจ้าหน้าที่มีกระบวนการที่แจ้งข้อมูลและรายละเอียดโครงการที่เหมาะสมกับพื้นที่ ผู้สูงอายุได้รับทราบข้อมูลและได้เข้าร่วมโครงการอย่างเหมาะสม มีขั้นตอนที่ไม่ซับซ้อน และผู้สูงอายุได้รับเงินเบี้ยยังชีพตรงเวลา ผลการดำเนินการดังกล่าวสอดคล้องกับคำอธิบายของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลร่มเมือง (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, วันที่ 13 มกราคม 2568) ดังนี้ “ได้มีการตรวจสอบข้อมูลผู้ที่จะมีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ ที่มีสัญชาติไทย มีภูมิลำเนาในเขตตำบลร่มเมือง และมีการประชาสัมพันธ์โดยประสานผ่านผู้ใหญ่บ้านเพื่อให้ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้สูงอายุและคนในชุมชนเกี่ยวกับเบี้ยผู้สูงอายุและแจ้งผู้มีสิทธิรับเบี้ยผู้สูงอายุเฉพาะรายใหม่ที่ยังไม่เคยลงทะเบียนมาก่อน ให้มาลงทะเบียนเพื่อยืนยันสิทธิรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุด้วยตนเอง หรืออาจมอบอำนาจบุคคลอื่นเป็นผู้ไปแจ้งความประสงค์การรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแทน โดยให้ยื่นเอกสารหลักฐานที่ เทศบาลตำบลร่มเมือง ในวันและเวลาราชการ หลังจากผู้สูงอายุยื่นเอกสารแล้วทางเทศบาลจะตรวจสอบคุณสมบัติผู้สูงอายุ หากมีคุณสมบัติครบถ้วน จะได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเดือนถัดไป โดยมีการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพแบบขั้นบันไดเป็นรายเดือนตามช่วงอายุ เทศบาลตำบลร่มเมืองมีการตรวจสอบช่วงอายุและจำนวนเงินในระบบสารสนเทศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อปรับปรุงข้อมูลอายุของผู้สูงอายุที่รับเบี้ยยังชีพให้ตรงตามช่วงอายุปัจจุบัน เพื่อป้องกันการทุจริตและเพื่อการอำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุ จึงได้มีการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุผ่านบัญชีธนาคาร ในทุกวันที่ 10 ของเดือน หากเดือนใดวันที่ 10 ตรงกับวันหยุดราชการจะจ่ายในวันทำการก่อนวันหยุดนั้น ทั้งนี้ได้ขอให้ผู้สูงอายุที่รับเงินตรวจสอบการโอนเงินในวันที่ 11 ของทุกเดือน และข้อมูลผู้สูงอายุในเขตเทศบาลมีอยู่ในระบบสารสนเทศของส่วนกลาง และเจ้าหน้าที่จะต้องมีการตรวจสอบข้อมูลผู้สูงอายุอีกครั้ง เพื่อดูช่วงอายุ การปรับขึ้นเงิน เช็คข้อมูลการย้าย การเสียชีวิต”

คำอธิบายของผู้มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เอ นามสมมุติ(การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, วันที่ 13 มกราคม 2568) ดังนี้ “รัฐมารับเบี้ยยังชีพจากเทศบาล เขาให้ผู้ใหญ่บ้านประกาศเสียงตามสายให้ไปลงทะเบียนที่เทศบาล เอกสารเตรียมก็ไม่ได้ยุ่งยากมีไม่กี่อัน เอาไปยื่นครั้งเดียวตั้งแต่ อายุ 60 ปีก็ได้รับเงินมาตลอด ตรงเวลาด้วย เงินก็โอนเข้าบัญชีธนาคาร ให้ลูกหลานไปกดเงินที่ตู้ ATM ให้” นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับคำอธิบายของผู้มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ บี นามสมมุติ(การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, วันที่ 13 มกราคม 2568) ดังนี้ “ตอนจะอายุ 60 เทศบาลมาบอกให้ไปลงทะเบียนไว้ ให้ลูกหาเอกสารไปยื่นให้ แล้วสักพักเขาก็มาแจ้งว่าลงทะเบียนแล้วรอรับเงินนะ มีเจ้าหน้าที่บอกขั้นตอนดี แล้วก็ให้บริการดีอยู่ พอถึงเวลาเงินก็เข้าบัญชีเลย ลูกหลานไปกดเงินมาให้ใช้ซื้อของ” และคำอธิบายของประชาชนในชุมชนบ้านยางยายลยู ซี่ นามสมมุติ(การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, วันที่ 13 มกราคม 2568) ดังนี้ “ได้ยื่นผู้ใหญ่บ้านประกาศว่าเทศบาลให้คนแก่ไปลงทะเบียนรับเงินยังชีพ เลยกาแม่ไปลงทะเบียนเตรียมเอกสารก็ 3 อย่างไม่เยอะ

เจ้าหน้าที่เทศบาลก็ลงให้แล้วก็บอกว่ารอเช็คชื่อและรอเงินนะ ไม่ได้ปัญหาอะไรจะมีเงินเข้าที่บัญชีธนาคาร มีเงิน 700 เข้าบัญชีทุกเดือน ได้เงินไม่เกินวันที่ 10 และพอที่ว่าแม่มีATMแล้วก็ไปกดให้แม่สะดวกมาก” รวมถึงคำอธิบายของผู้มีสิทธิ์รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ดี นามสมมุติ(การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, วันที่ 13 มกราคม 2568) ดังนี้ “เคยไปเปลี่ยนเลขบัญชีธนาคารที่รับเงินอยู่เทศบาล ไม่ยุ่งยากแต่รอหลายคิวอยู่”

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 3. ปัญหาและอุปสรรคของโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบ้านยางยายขลุ่ย มีดังนี้

ส่วนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคของโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างวัดระดับความเหมาะสมต่อประเด็นปัญหาและอุปสรรคของโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ประเด็นปัญหาและอุปสรรค	\bar{x}	S.D.	การแปลผล
1. ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงบริการสวัสดิการเบี้ยผู้สูงอายุได้อย่างทั่วถึง	3.89	0.56	มาก
2. การประชาสัมพันธ์โครงการเบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุทราบได้อย่างเหมาะสมกับพื้นที่	3.70	0.58	มาก
3. ระยะทางไม่เป็นอุปสรรคในการรับเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ	3.66	0.67	มาก
4. การจ่ายเบี้ยยังชีพผ่านบัญชีธนาคารทำให้ผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพได้อย่างสะดวก	4.19	0.60	มาก
รวม	3.86	0.39	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นต่อระดับความเหมาะสมของประเด็นปัญหาและอุปสรรคของโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก(ไม่มีปัญหา) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.39 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงบริการสวัสดิการเบี้ยผู้สูงอายุได้อย่างทั่วถึง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 การประชาสัมพันธ์โครงการเบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุทราบได้อย่างเหมาะสมกับพื้นที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 ระยะทางไม่เป็นอุปสรรคในการรับเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 และการจ่ายเบี้ยยังชีพผ่านบัญชีธนาคารทำให้ผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพได้อย่างสะดวก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19

ผู้สูงอายุและประชาชนในชุมชนไม่ได้มีปัญหาหรืออุปสรรคโครงการ มีการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผ่านธนาคารยังเป็นการสะดวกต่อผู้สูงอายุเพราะได้รับเงินตรงเวลา การเดินทางสะดวก และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าอยากให้มีการเพิ่มเงินเบี้ยยังชีพเพราะยังไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ ในส่วนการปฏิบัติงานในการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่นั้น เห็นว่าเจ้าหน้าที่มีการอำนวยความสะดวกที่ดีจึงไม่มีอุปสรรคต่อการรับเงินตามโครงการ และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเองไม่พบปัญหาเพราะมีระบบสารสนเทศที่ช่วยอำนวยความสะดวก และมีข้อเสนอแนะว่าอยากให้มีการจ่ายเงินเพียงยอดเดียวเท่านั้นให้ง่ายต่อการจัดทำข้อมูลคำนวณงบประมาณและการปฏิบัติงาน ทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดในการปรับขึ้นเงินของผู้สูงอายุด้วย และอยากให้ระบบสารสนเทศที่มีสิทธิ์หรือผู้รับมอบอำนาจสามารถลง

ข้อมูลบัญชี หรือแจ้งการย้ายได้ด้วยตนเอง เพื่อป้องกันข้อมูลตกหล่นและเพื่อการอำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุ ไม่ต้องเดินทางมาด้วยตนเอง แต่หากผู้สูงอายุที่มีข้อจำกัดเรื่องเทคโนโลยีก็สามารถติดต่อดำเนินการได้ที่เทศบาลเซนต์จิม

สมมุติฐานและการทดสอบ

เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามกับค่าเฉลี่ยของการดำเนินโครงการ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบ้านยางยายขลุ่ย ด้านบริบท ปัจจัย การดำเนินการ และผลลัพธ์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป PSPPT for Windows ด้วยวิธี Independent-sample t-test และ One-way ANOVA วิเคราะห์ความสัมพันธ์ เพื่อเปรียบเทียบค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับไม่เกิน 0.05 จำแนกข้อมูล ดังนี้

สมมุติฐานที่ 1. เพศกับการดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบ้านยางยายขลุ่ย มีความสัมพันธ์กัน ตารางที่ 5 เปรียบเทียบเพศกับการดำเนินโครงการจำแนกเป็นรายด้าน

การดำเนินโครงการรายด้าน	เพศ		
	\bar{x}	T	Sig. (2-tailed)
ด้านบริบท	3.98	0.45	0.656
ด้านปัจจัย	3.45	1.81	0.072
ด้านการดำเนินการ	3.90	3.10	0.002
ด้านผลลัพธ์	3.18	0.68	0.498
รวม	3.56	1.87	0.063

*วิเคราะห์ด้วยวิธี Independent-sample t-test

จากตารางที่ 5 พบว่า เพศกับการดำเนินโครงการรวม ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.= 0.063) สรุปว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบ้านยางยายขลุ่ย จึงปฏิเสธสมมุติฐาน

สมมุติฐานที่ 2. อายุกับการดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบ้านยางยายขลุ่ย มีความสัมพันธ์กัน ตารางที่ 6 เปรียบเทียบอายุกับการดำเนินโครงการจำแนกเป็นรายด้าน

การดำเนินโครงการรายด้าน	อายุ		
	\bar{x}	F	Sig.
ด้านบริบท	3.98	1.29	0.280
ด้านปัจจัย	3.45	6.52	0.000
ด้านการดำเนินการ	3.90	11.97	0.000
ด้านผลลัพธ์	3.18	3.58	0.015
รวม	3.56	7.34	0.000

จากตารางที่ 6 พบว่า อายุกับการดำเนินโครงการรวม มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.= 0.000) สรุปว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบ้านยางยายขลุ่ย จึงยอมรับสมมุติฐาน

สมมุติฐานที่ 3. สถานภาพกับการดำเนินโครงการเบี่ยงชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบ้านยางยายขลุ่ย มีความสัมพันธ์กัน ตารางที่ 7 เปรียบเทียบสถานภาพกับการดำเนินโครงการจำแนกเป็นรายด้าน

สถานภาพ			
การดำเนินโครงการรายด้าน	\bar{x}	F	Sig.
ด้านบริบท	3.98	1.56	0.199
ด้านปัจจัย	3.45	0.34	0.800
ด้านการดำเนินการ	3.90	2.08	0.104
ด้านผลลัพธ์	3.18	1.19	0.316
รวม	3.56	0.72	0.541

จากตารางที่ 7 พบว่า สถานภาพกับการดำเนินโครงการรวม ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.= 0.541) สรุปว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับการดำเนินโครงการเบี่ยงชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบ้านยางยายขลุ่ย จึงปฏิเสธสมมุติฐาน

สมมุติฐานที่ 4. การศึกษากับการดำเนินโครงการเบี่ยงชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบ้านยางยายขลุ่ย มีความสัมพันธ์กัน ตารางที่ 8 เปรียบเทียบการศึกษากับการดำเนินโครงการจำแนกเป็นรายด้าน

การศึกษา			
การดำเนินโครงการรายด้าน	\bar{x}	F	Sig.
ด้านบริบท	3.98	17.41	0.000
ด้านปัจจัย	3.45	5.97	0.000
ด้านการดำเนินการ	3.90	2.61	0.037
ด้านผลลัพธ์	3.18	3.39	0.010
รวม	3.56	6.29	0.000

จากตารางที่ 8 พบว่า การศึกษากับการดำเนินโครงการรวม มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.= 0.000) สรุปว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับการดำเนินโครงการเบี่ยงชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบ้านยางยายขลุ่ย จึงยอมรับสมมุติฐาน

สมมุติฐานที่ 5. อาชีพกับการดำเนินโครงการเบี่ยงชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบ้านยางยายขลุ่ย มีความสัมพันธ์กัน ตารางที่ 9 เปรียบเทียบอาชีพกับการดำเนินโครงการจำแนกเป็นรายด้าน

อาชีพ			
การดำเนินโครงการรายด้าน	\bar{x}	F	Sig.
ด้านบริบท	3.98	3.63	0.001
ด้านปัจจัย	3.45	3.40	0.002
ด้านการดำเนินการ	3.90	2.24	0.033
ด้านผลลัพธ์	3.18	1.62	0.132
รวม	3.56	1.74	0.101

จากตารางที่ 9 พบว่า อาชีพกับการดำเนินโครงการรวม ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.= 0.101) สรุปว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการดำเนินโครงการเบี่ยงชีผู้สูงอายุ ชุมชนบ้านยางขยายขลุ่ย จึงปฏิเสธสมมุติฐาน

สมมุติฐานที่ 6. จำนวนสมาชิกในครอบครัวกับการดำเนินโครงการเบี่ยงชีผู้สูงอายุ ชุมชนบ้านยางขยายขลุ่ย มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบจำนวนสมาชิกในครอบครัวกับการดำเนินโครงการจำแนกเป็นรายด้าน

จำนวนสมาชิกในครอบครัว			
การดำเนินโครงการรายด้าน	\bar{x}	F	Sig.
ด้านบริบท	3.98	28.20	0.000
ด้านปัจจัย	3.45	46.76	0.000
ด้านการดำเนินการ	3.90	10.67	0.000
ด้านผลลัพธ์	3.18	28.23	0.000
รวม	3.56	48.08	0.000

จากตารางที่ 10 พบว่า จำนวนสมาชิกในครอบครัวกับการดำเนินโครงการรวม มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.= 0.000) สรุปว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครอบครัวกับการดำเนินโครงการเบี่ยงชีผู้สูงอายุ ชุมชนบ้านยางขยายขลุ่ย จึงยอมรับสมมุติฐาน

สมมุติฐานที่ 7. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับการดำเนินโครงการเบี่ยงชีผู้สูงอายุ ชุมชนบ้านยางขยายขลุ่ย มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับการดำเนินโครงการจำแนกเป็นรายด้าน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน			
การดำเนินโครงการรายด้าน	\bar{x}	F	Sig.
ด้านบริบท	3.98	3.68	0.006
ด้านปัจจัย	3.45	7.06	0.000
ด้านการดำเนินการ	3.90	5.01	0.001
ด้านผลลัพธ์	3.18	5.65	0.000
รวม	3.56	8.55	0.000

จากตารางที่ 11 พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับการดำเนินโครงการรวม มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.= 0.000) สรุปว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับการดำเนินโครงการเบี่ยงชีผู้สูงอายุ ชุมชนบ้านยางขยายขลุ่ย จึงยอมรับสมมุติฐาน

สมมุติฐานที่ 8. รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนกับการดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบ้านยางยายขลุ่ย มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนกับการดำเนินโครงการจำแนกเป็นรายด้าน

รายจ่ายเฉลี่ย			
การดำเนินโครงการรายด้าน	\bar{x}	F	Sig.
ด้านบริบท	3.98	2.54	0.041
ด้านปัจจัย	3.45	6.41	0.000
ด้านการดำเนินการ	3.90	3.19	0.014
ด้านผลลัพธ์	3.18	4.91	0.001
รวม	3.56	6.23	0.000

จากตารางที่ 12 พบว่า รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนกับการดำเนินโครงการรวม มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.= 0.000) สรุปว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนกับการดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบ้านยางยายขลุ่ย จึงยอมรับสมมุติฐาน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยอภิปรายโดยมีประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบ้านยางยายขลุ่ย สรุปได้ว่า ชุมชนบ้านยางยายขลุ่ยเป็นชุมชนที่น่าอยู่ เหมาะสำหรับผู้สูงอายุ มีระบบสาธารณสุขปกที่สะดวก ผู้สูงอายุได้รับการบริการด้านสาธารณสุขอย่างทั่วถึง หน่วยงานรัฐได้ให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุอย่างเหมาะสม ชุมชนมีการส่งเสริมกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้ทำร่วมกัน ที่อยู่อาศัยมีความมั่นคงแข็งแรง ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีคนดูแล มีรายได้จากลูกหลาน หรือประกอบอาชีพทำเกษตรกรรม สวนยาง สวนผลไม้ หรือรับจ้าง แต่ยังไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพของผู้สูงอายุ สอดคล้องกับงานวิจัยของ 1) ภัทรภร พวยพุง (2561) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน พบว่า ด้านการดำรงชีวิตอยู่ในครอบครัว ชุมชน ได้อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมาก และ 2) สุวรรณี ประมาณ (2552) เรื่อง ศึกษาประเมินโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางป่อ พบว่า ด้านบริบท/สภาพแวดล้อมโครงการ ในข้อองค์การบริหารส่วนตำบลบางป่อ ให้ความสำคัญเกี่ยวกับโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลของการดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบ้านยางยายขลุ่ย สรุปได้ว่า โครงการเบี้ยยังชีพมีความสำคัญต่อผู้สูงอายุอย่างมาก ทำให้ผู้สูงอายุมีรายได้เพิ่มขึ้น เทศบาลตำบลร่มเมืองเหมาะสำหรับเป็นหน่วยงานในการให้บริการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมาก ในด้านการให้บริการ การประชาสัมพันธ์โครงการ ขั้นตอนการดำเนินโครงการ ซึ่งผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพผ่านบัญชีธนาคารอย่างตรงเวลา สำหรับเงินเบี้ยยังชีพที่ผู้สูงอายุได้รับ นำมาใช้จ่ายในการดำรงชีพในชีวิตประจำวัน หรือเก็บออมไว้เพื่ออนาคต เบี้ยยังชีพทำให้ผู้สูงอายุมีรายได้เพิ่มขึ้นแต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุทำให้ผู้สูงอายุพึ่งพาตนเองได้ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ 1) ภัทรภร พวยพุง (2561) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน พบว่า ด้านความสามารถ ทักษะ และความสัมพันธ์ของผู้ปฏิบัติงาน

อยู่ในระดับมากที่สุด 2) กังปกร เพชรน้อย (2564) เรื่อง การประเมินผลของโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านทาน พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านทานบริหารจัดการโครงการเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุเป็นอย่างดี รองรับการต้องการของผู้สูงอายุได้อย่างทั่วถึง ทำให้ผู้สูงอายุมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และ 3) วิชิตา สาริตพร พร้อมคณะ (2560) เรื่อง การสร้างความเป็นธรรมทางสังคมผ่านนโยบายสวัสดิการสังคม กรณีศึกษาวิจัยการเข้าถึงและรับประโยชน์ของโครงการเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุที่ได้รับประโยชน์ในนโยบายเบี้ยยังชีพ มีความเข้าใจและได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ของนโยบายเป็นอย่างดี และประชาชนส่วนใหญ่มีทัศนคติในเชิงบวกต่อโครงการ ภูมิใจที่ได้เป็นผู้รับเบี้ยยังชีพ

3. ข้อเสนอที่พบ เงินเบี้ยยังชีพเพราะยังไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ ในส่วนการปฏิบัติงานอยากให้มีการจ่ายเงินเพียงยอดเดิวก่อนให้จ่ายต่อการจัดทำข้อมูลคำนวณงบประมาณ และอยากให้ระบบสารสนเทศช่วยที่ผู้มีสิทธิหรือผู้รับมอบอำนาจสามารถลงข้อมูลบัญชีหรือแจ้งการย้ายได้ด้วยตนเองเพิ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของ 1) กังปกร เพชรน้อย (2564) เรื่อง การประเมินผลของโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านทาน พบว่า ควรมีแนวทางการพัฒนาโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น 2) ธนัตถ์นันท์ เอียดพวง (2554) เรื่อง การประเมินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์แทน พบว่า เบี้ยยังชีพมีความสำคัญและจำเป็นกับผู้สูงอายุที่มีความลำบากในการดำรงชีวิต เนื่องจากไม่มีรายได้มาจากแหล่งอื่น โดยหากเบี้ยยังชีพที่ได้รับมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับค่าใช้จ่ายจริงจะทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้จริง ภาครัฐควรมีการปรับเพิ่มเบี้ยยังชีพให้เพียงพอกับสถานการณ์ และ 3) พรทิพย์ ทักวัฒน์ (2561) เรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพตาม นโยบายของรัฐบาล เขตเทศบาลเมืองชุมแสง พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความเห็นว่าจำนวนเงินเบี้ยยังชีพที่ยังไม่เหมาะสมเพียงพอ จะต้องมีการปรับเพิ่มเบี้ยยังชีพให้พอเพียงกับสถานการณ์ปัจจุบันจากสภาพทางเศรษฐกิจที่มีค่าครองชีพที่เพิ่มสูงขึ้น และควรมีการเพิ่มรายได้ให้กับผู้สูงอายุ โดยให้ผู้สูงอายุได้รับการอบรมฝึกอาชีพที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 จากเหตุปัจจัยที่ทำให้ผู้สูงอายุมีความต้องการเงินเบี้ยยังชีพเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีรายได้ไม่เพียงพอ นั้น ควรมีการยกระดับสิทธิของผู้สูงอายุตามกฎหมายในการประกอบอาชีพหรือได้รับการฝึกอาชีพที่เหมาะสมจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนมากขึ้น

1.2 ควรมีการเพิ่มงบประมาณสำหรับผู้สูงอายุให้เหมาะสมกับสถานการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบัน เพื่อให้สามารถส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

1.3 ด้านระบบการปฏิบัติงาน ควรมีการเพิ่มประสิทธิภาพระบบสารสนเทศระบบเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ให้มีข้อมูลของผู้สูงอายุ ช่วงอายุ ที่สอดคล้องกับชั้นเงินเบี้ยยังชีพโดยไม่ต้องใช้บุคลากรตรวจสอบ โดยการเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีตรวจสอบข้อมูลอีกครั้ง

2. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความต้องการรายได้ของผู้สูงอายุเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการให้สอดคล้องกับจำนวนผู้สูงอายุที่มากขึ้นตามสถิติข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

เอกสารอ้างอิง

- เฉลิมพล ศรีหงษ์. (2567). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการวนวิชา PAD 7402 การนำนโยบายไปปฏิบัติและการประเมินผลนโยบาย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง. โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.
- วิโรจน์ ก่อสกุล. (2567). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการวนวิชา PAD 6102 ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง. โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.
- วิวัฒน์ ชินนาทศิริกุล. (2561). การพัฒนาระบบภาวการณ์มีงานทำของบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. วารสารวิจัยวิชาการ 13, ฉ.1 (มกราคม-เมษายน 2561)
- ภัทรกร พวยพุง. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ : กรณีศึกษารองการะบบบริหารส่วนตำบลเชิงขาม อำเภอเชิงจังหวัดพะเยา. มหาวิทยาลัยพะเยาการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง ปริญญารัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.
- กังปกร เพชรน้อย. (2564). การประเมินผลโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านทาน จังหวัดเพชรบุรี. วารสารวิชาการวิทยาลัยบริหารศาสตร์ 4, ฉ. 2 (เมษายน - มิถุนายน 2564)
- วิชุดา สาริตพร พร้อมคณะ. (2560). การสร้างความเป็นธรรมทางสังคมผ่านนโยบายสวัสดิการ สังคม : กรณีศึกษาวิจัยการเข้าถึงและรับประโยชน์จากโครงการเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ. วารสารสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน 10, ฉ.1 (มกราคม-มิถุนายน 2560): 50-79
- ธนัตถ์นันท์ เอียดพวง. (2554). การประเมินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์แทน จังหวัดนครนายก. สารนิพนธ์ของปริญาามมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2554), 132-140.
- พรทิพย์ ท้าววัฒน์. (2561). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพตามนโยบายของรัฐบาล เขตเทศบาลเมืองชุมแสง. วารสารวิจัยวิชาการ 1, ฉ. 3 (กันยายน-ธันวาคม 2561): 11-15.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, กลุ่มงานบริการวิชาการ สำนักวิชาการ. (2552). เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่..) พ.ศ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- เทศบาลตำบลร่มเมือง. (2567). คู่มือการปฏิบัติงานเบี้ยยังชีพ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. ค้นเมื่อ 10 มกราคม 2568. จาก https://www.rommuang.go.th/datacenter/detail.php?news_id=1267
- สุวรรณี ประมาณ. (2552). การประเมินโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบ่อ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.